

збагачують свої знання про світ і людей, отримують уявлення про національно-культурну самобутність представників різних національностей.

Важливо зосередити зусилля на активному використанні як традиційних, так і інноваційних методів, прийомів і форм опрацювання художніх творів і навчального матеріалу; урахуванні особливостей очного, змішаного та дистанційного навчання; методичного стилю вчителя/вчительки, які мають широкі можливості для виявлення творчої ініціативи щодо ефективного досягнення очікуваних результатів навчання учнівства.

Загальні рекомендації щодо вивчення мов, інтегрованого курсу літератур (рідної та зарубіжної) у класах з навчанням мовами корінних народів, національних меншин закладів загальної середньої освіти, а також загальні підходи до оцінювання у 8 класі є аналогічними до підходів для класів із українською мовою навчання, поданих у рекомендаціях МОН попередніх років.

Іноземні мови

Навчання має базуватись на компетентнісному підході, основними складовими якого є:

- комунікативна компетентність (усне і письмове мовлення в різних ситуаціях);
- соціокультурна компетентність (знання про культуру країни, мова якої вивчається, та її співвідношення з рідною культурою);
- стратегічна компетентність (уміння компенсувати прогалини в знаннях і знаходити шляхи досягнення комунікативної мети);
- цифрова компетентність (використання онлайн-інструментів для вивчення мови та комунікації).

Учитель / учителька має створювати умови для активного навчання, в якому учень / учениця є не пасивним слухачем / слухачкою, а активним учасником освітнього процесу.

Ключові трансформації у вивченні іноземної мови у 8 класі НУШ:

- Відбувається перехід від особистісних тем до обговорення соціально значущих тем та абстрактних понять: наукові явища, екологія, медіаграмотність та вибір професії тощо. Разом з тим мультидисциплінарні зв'язки збільшують свою присутність задля розвитку комунікаційних навичок і використання мови як інструменту в майбутньому.
- Акцент у граматиці зміщується на засвоєння складних синтаксичних конструкцій (умовні речення, непряма мова, пасивний стан), що використовуються для висловлення гіпотез та аналізу інформації.
- Ключовий фокус – на розвитку навичок аргументованого письма та говоріння. Учні та учениці переходять від простих описів до створення аналітичних текстів, таких як есе та відгуки.
- Проєктна діяльність та групова взаємодія стають основними інструментами для розвитку критичного мислення, навичок співпраці та соціальної відповідальності.

- Мультимедійні та онлайн-ресурси використовуються системно для занурення учнівства у живе мовне середовище та розвитку навичок роботи з інформацією в сучасному світі.

У контексті ключових трансформацій у межах проєкту «Підтримка дистанційного навчання англійської мови», реалізованого Американськими Радами з міжнародної освіти у співпраці з Міністерством освіти і науки України та за підтримки Регіонального офісу з англійської мови Посольства США була розроблена Типова програма підвищення кваліфікації вчителів/вчительок англійської мови закладів загальної середньої освіти «Програма віддаленого навчання англійської мови для закладів загальної середньої освіти». Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки від 09.05.2023 № 539. Для практичного використання та на допомогу вчителю в межах проєкту підготовлено навчально-методичний посібник для вчительства англійської мови [«Поглиблюємо розуміння віддаленого навчання»](#).

У 8 класі навчання іноземної мови має на меті формування і розвиток комунікативної компетентності учнів та учениць, що включає вміння ефективно спілкуватися в усній і письмовій формі в реальних життєвих ситуаціях, використовувати мову як засіб пізнання, самовираження та міжкультурної взаємодії, а також сприяє розвитку критичного мислення, творчості, толерантності та навичок самостійного навчання упродовж життя. Відповідно до Концепції НУШ, основний акцент зміщується з простого засвоєння граматики та лексики на використання мови як інструменту для спілкування, пізнання світу, самоідентифікації та культурного збагачення.

Під час реалізації навчання іноземних мов з міждисциплінарним підходом необхідно звертати увагу на чутливість учнівства до певних тем та уникати їх потенційно контраверсійного сприйняття. Наприклад, вивчення теми «Історичних фігур» з акцентом на глобальні події та постаті, що мали вплив на політичний та соціальний розвиток без насильницьких та інших деструктивних дій.

При плануванні занять з розвитку навичок аудіювання рекомендуємо передбачати таку навчальні діяльність учнівства:

- виконання вправ на передбачення теми тексту чи уроку для підвищення мотивації та зацікавленості учнів та учениць (припущення щодо теми на основі картинки, на основі ключових слів);
- прослуховування автентичних текстів для розуміння загальної думки мовця;
- прослуховування одного тексту двічі або більше;
- попереднє вивчення від 3 до 5 слів, які є ключовими для розуміння тексту;
- виконання різних прав залежно від мети уроку (наприклад, розуміння теми тексту: розгорнуте питання, розуміння детальної інформації з тексту: доповнення речень з тексту 1-2 словами, розуміння тексту дослівно: доповнення всього тексту ключовими словами);
- обов'язкове обговорення почутого після виконання основних вправ для 1) висловлення своєї думки про почуте, 2) створення подібного тексту на таку ж тему, 3) використання лексики, що була вивчена.

При плануванні занять з розвитку навичок говоріння радимо передбачити:

- обов'язкову наявність model-text для надання прикладу тексту, що буде реалізовуватися протягом уроку;
- роботу в групах і парах під час створення тексту будь-якого формату і теми;
- використання інструментів фідбеку під час першої презентації тексту та застосування наданих рекомендацій під час фінального варіанту тексту;
- вивчення набору виразів (до 7 виразів) для використання у тексті будь-якого формату і теми;
- для додаткової самостійної роботи учнівства: аудіо- або відеозапис з виступом на тему уроку (рекомендовано використовувати для фінального варіанту тексту).

При плануванні занять з розвитку навичок письма радимо передбачити:

- рекомендовано надавати model-text з використанням необхідної формули і мовних кліше.
- забезпечувати можливість написання плану та розгорнутої чернетки з подальшим наданням фідбеку на обидва види роботи;
- вивчення мовних конструкцій, необхідних для написання тексту обраного жанру;
- написання текстів на одну тему в різних жанрах для висвітлення різниці між ними. (наприклад, текст на тему: my favourite book написаний як: лист другу, стаття в журнал, блог, наукова стаття з розбором персонажів, казка з продовженням історії тощо);
- учням / ученицям рекомендовано мати надавати короткі приклади текстів різних жанрів, якими вони повинні користуватися під час розвитку навичок письма протягом року.
- для оцінювання рекомендовано відкрито подавати чек-листи перед написанням плану для концентрації учнів та учениць на ключових правилах написання тексту будь-якого жанру.

При плануванні занять з розвитку навичок читання радимо передбачити:

- виконання вправ на передбачення теми тексту чи уроку для підвищення мотивації та зацікавленості учнів та учениць;
- читання автентичних текстів для розуміння загальної думки мовця;
- читання одного тексту двічі або більше;
- попереднє вивчення від 3 до 5 слів, які є ключовими для розуміння тексту;
- виконання різних прав залежно від мети уроку (наприклад, розуміння теми тексту: розгорнуте питання, розуміння детальної інформації з тексту: доповнення речень з тексту 1-2 словами, розуміння тексту дослівно: доповнення всього тексту ключовими словами);
- обов'язкове обговорення прочитаного після виконання основних вправ для 1) висловлення своєї думки про почуте, 2) створення подібного тексту на таку ж тему, 3) використання лексики, що була вивчена.

При плануванні занять з розвитку з вивчення систем (лексики та граматики):

- вивчення лексики рекомендовано обмежувати максимумом з 10 слів за урок;

- презентація нової лексики є ефективною в три етапи: пояснення значення, пояснення форми, пояснення вимови;
- у пояснення форми рекомендовано включати частину мови, форми слова з різними варіантами закінчень, варіанти словосполучень, кількість складів, перехідність/неперехідність, зліченість/незліченність;
- у пояснення вимови слова рекомендовано включати наголос та ініціювати повторення слова класом, групою, учнем/ученицею;
- рекомендовано вивчати лексику з використанням лексичного підходу, а саме: вивчення слів з однієї тематичної групи, вивчення слів одразу з похідними фразами без відривання від можливих контекстів;
- деталі вивчення граматичних тем залежать від рівня обізнаності учнів та учениць. До прикладу, вивчення Present Continuous Passive можемо подати через порівняння з Present Simple Passive та компаративним аналізом функцій цих структур;
- використання формули Test-Teach-Test рекомендоване з класами середнього та високого рівня: перед презентацією нової теми можемо перевірити поточний рівень знань і визначити рівень необхідності заглиблення у певні аспекти теми.

Заняття з вивчення лексики, граматики, функціональних структур рекомендовано закінчувати письмовою або усною практикою з мінімальним рівнем підтримки. Фінальні завдання мають бути визначені комунікативною метою і обмежені в темі для реалізації практики вивчених структур. Після виконання даних завдань рекомендовано використовувати інструменти письмового зворотного зв'язку з розбором систематичних помилок, фасилізованих помилок, а також вдалих варіантів використання вивченого.

Громадянська та історична освітня галузь

Історія

Громадянська та історична освітня галузь відіграє особливу роль у підтримці здатності учнівства орієнтуватися в складному, мінливому та насиченому викликами середовищі. Вона має на меті сформувати покоління, здатне мислити критично, розуміти історичні процеси, протистояти дезінформації та брати активну участь у суспільному житті.

Звертаємо увагу, що незалежно від логіки побудови обраної програми, порядку досягнення обов'язкових результатів навчання та змісту, варто викладати матеріал з історії України, пов'язуючи його з подіями всесвітньої історії та дотримуючись україноцентричного підходу до вивчення історії.

Модельні навчальні програми не містять чіткого розподілу навчальних годин за розділами, тому в межах загальної річної кількості годин учитель/вчителька самостійно визначають в тематично-календарному плануванні та/або в навчальній програмі, укладеній на основі обраної модельної навчальної програми час, необхідний для роботи над кожним розділом програми, орієнтуючись на визначені програмою очікувані результати навчання.